

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 64 Lei
Pe jumătate 32 Lei
În America pe an 3 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIREA POPORULUI”, Blaj, Jud. Alba-de-jos

Director: Alexandru Lupeanu-Melin

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 3 Lei
a doua și a treia oră 2 Lei.

Prin rugăciune la unire.

O sârbătoare a dragostei. — Șapte sute mii de creștini s'au rugat în Franța pentru unirea bisericilor.

În 12 Noemvrie a anului 1623, așadar înainte cu 300 de ani, a murit la Vitebsk, în partea de miazănoapte-răsărit a Poloniei de astăzi, cu moarte de mucenic (martir), arhiepiscopul gr.-cat. al arhiepiscopiei de Polotsk, sfântul Iosafat Kuncevič.

L-au omorât neuniții ruși și ruteni, pentru că acest vlădică a fost un mare prieten al bisericii unite cu Roma, pentru că el a introdus în arhiepiscopie sa spovedania și cuminecarea zilnică și pentru că prea mult ținea la catolici, ceace neuniților nu le venea la socoteală. Cu strigăte de: „Loviți, uciideți pe papistașul” poporul infuriat și turburat de câțiva călugări răi, l-a lovit întâi cu ciomagul apoi cu o săcură în cap. Mulțimea, nebună și sălbatecă cum e când cineva o turbură, îl izbește, așa cum era îmbrăcat în odăjdii de arhieru, îl trage în toate părțile, îl calcă în picioare. O singură vorbă din gura lui: „O Dumnezeuule!”, și apoi își dă sufletul. Mulțimea, și mai turbată și mai sălbatecă, văzând că curge sânge, sânge sfânt de arhieru și de mucenic, îi târăie trupul mort pe străzile din Vitebsk, apoi îl aruncă în râul Dwina. Numai după câteva zile îi scot câțiva creștini trupul și îl înmormăntează ca pe al unui creștin, dar nu ca pe al unui arhieru.

Împlinindu-se în 12 Noemvrie a anului acestuia 300 de ani dela moartea acestui mare sfânt și mucenic, toată lumea catolică a sărbătorit cu mare evlavie și cu și mai multă dragoste această aducere aminte. Cum însă? În liniște deplină, în posturi și rugăciuni, ascultând sute de mii, chiar milioane de creștini, sfânta liturgie, și spovedindu-se și cuminecându-se.

Și oare pentru ce? Pentru că aceasta aducere aminte este sârbătoarea dragostei, sârbătoarea împăcării. Acel Preafericit Părinte al creștinătății dela Roma, care este Părintele Papa Piu al XI-lea, a rugat adecă pe toți fiii săi sufletești, din toate părțile lumii, să se oage, să se spovedească și să se cuminece pentru un scop mare, pentru unirea bisericilor de răsărit cu cea de apus, în această aducere aminte și de mare sârbătoare.

Și glasul sfântului Părinte dela Roma a fost ascultat. Numai în țara soră și atât de cumpă nouă, în Franța, nu mai puțin decât 700 mii de creștini s'au rugat pentru unire. Și toți aceștia în ziua de 12 Noemvrie s'au spovedit și cuminecat, iară preoții, în frunte cu toți arhierii lumii, au slujit câte o sfântă liturgie pentru „unirea tuturor”, dar mai cu seamă pentru unirea bisericii răsăritene cu cea de apus. Acela lucru l-au făcut și în Blaj 1500 de scolari, 130 de teologi, sute de credincioși și zeci de preoți.

Așa crede biserica Romei, că se va putea unge la unirea tuturor creștinilor. Anume: prin rugăciune și cerere de dar de la Dumnezeu, părintele tuturor.

Sfîntirea bisericii din Galtiu.

— Înalt Preasfințitul Dr. VASILE SUCIU al Blajului între oredincioși —

Galtiu este o frumoasă comună românească, curat greco-catolică, în județul Alba de jos, în plasa Teiușului, între Teiuș și Alba-Iulia. Credincioșii din Galtiu și-au zidit o frumoasă biserică de piatră încă în anul 1907, dară, neajungându-le banii, n-au putut-o picta și provedea cu iconostas decât abia anul acesta. Și acuma, fericiți, că și-au văzut visul cu ochii, au invitat pe I. P. S. S. Mitropolitul Vasile de la Blaj să le-o sfințească.

Bucuros, să le facă pe voie Galtienilor, Exelența Sa a plecat Miercuri în 7 Noemvrie după prânz dela Blaj cu automobilul dlui Papiu din Alba-Iulia. Abia plecat din Blaj I. P. S. Sa a fost întâmpinat la Crăciunelul de jos de către credincioși în frunte cu preotul satului, tot așa la Cisteiu și la podul Murășului, unde-l aștepta dl primpretore Dr. Herlea și Păr. protopop Urzică de la Alba-Iulia, apoi vre-o 30—40 călăreți, conduși de locotenentul Dumitreanu, și îmbrăcați toți călușeri. Îți era mai mare dragul să-i privești pe acești feciori chipeshi pe caii lor buiestri.

Satul era în mare fierbere, începuse a se întuneca; credincioșii în frunte cu preotul Liviu Dumitrean erau nerăbdători să vadă pe înaltul păstor coborând în mijlocul lor, se și așezară cu toții, cu mic cu mare, în fața frumoasei porți triumfale și dealungul pânturilor îmbrăcate toate în frumoase covoare naționale, — când clopotele anunțară apropierea automobilului. Un strigăt de bucurie a umplut văzduhul, când s'a coborât din automobil Înaltpreasfințitul Mitropolit Vasile, pe care-l întâmpină preotul satului, îi dă evanghelia spre sărutare, iară fiica cea mai mare a preotului îi predă un frumos buchet de flori. I. P. S. Sa răspunde, că vine bucuros la Galtiu, unde fiii săi sufletești au ridicat Domnului un lăcaș atât de frumos. Preoțimea apoi îl îmbracă, intră în biserică și se începe

Pregătirea la sfințire.

Se spală altarul cu apă, cu vin și se unge cu Sfântul Mir, se începe apoi *vecernia*, *litia* și *utrenia*, la sfârșitul căreia I. P. S. Sa le spune credincioșilor, că ar fi foarte fericit, dacă aceea curățenie, pe care o vede în biserică și afară, ar afla-o și în suflete și de aceea ar dori foarte, dacă la sfânta liturgie de dimineața ar putea cumineca popor cât mai mult.

A doua și

satul era întreg în haine de sârbătoare, iară biserică plină de popor și cărturari din întreg

jurul. Arhieru este întâmpinat la ușa bisericii de către preoții și diaconii îmbrăcați în odăjdii de mătășă, aduse anume dela Blaj. Înainte diaconii Iuliu Maior și Alexă Sestraș din Blaj, apoi preoții Magda (Șard) și Boțan (Bărăbanț), protopopii Domșa (Blaj) și Urzică (Alba-Iulia) și-n sfârșit canonicii Dr. Iuliu Florian și Dr. Ioan Bălan încheiară șirul. Se începe liturgia, corul teologilor din Blaj, sub conducerea profesorului de muzică Eugen Hopârtean, cântă răspunzorii. După Sfinte Dumnezeule

se începe sfințirea

cu încunjurarea bisericii, purtând sfintele moaște însuși arhieru. După intrarea ca la Paști, la înviere, în biserică se cetește documentul sfințirii, iscălit de arhieru și de Păr. canonic Bălan, se așază împreună cu moaștele alor trei sfinți, aduse din veșnica cetate a Romei, într'o cutie de pleu în scobitura pietrii altarului, se unge cu Sfântul Mir, se pecetluște, în cele patru colțuri ale altarului se așază icoanele celor patru evangeliști, se acopere sfântul altar și apoi urmează apostolul și evanghelia, după care arhieru ține o cuvântare, în care aduce laudele de cari s'au făcut vrednici poporeni din Galtiu și mai cu samă avocatul Dr. Mărza din Alba-Iulia, care, fiu al acestei parohii fiind, a jertfit mai mult pentru ridicarea acelu sfânt lăcaș. Se continuă sfânta liturgie, la sfârșitul căreia se cuminecă din mâna arhierului un șir nesfârșit de bărbați și femei. Cu toată obosala împreună cu o sfințire de biserică Înaltpreasfințitul împărțește însuși anafora sutelor de credincioși, cari sunt fericiți că-i pot săruta mâna. Mai primește apoi, după sfânta liturgie, pe preoții din tractul protopopesc Alba Iulia, curatoratul din Galtiu și pe preotul și curatorul reformat din Sântimbru. Tuturora le-a spus cuvinte de dragoste părintească și creștinească.

Banchetul

s'a ținut în școală, la care pe lângă preoții înșirați mai sus am văzut pe subprefectul Dr. Ciura (Aiud), primnotarul județan Petric (Aiud), judele de tribunal Nestor (Alba Iulia), Păr. Șiara (Vințul de jos), Păr. Rusu (Coșlar), arhitectul Roșca (Alba-Iulia), cel ce a zidit biserică, învățătorul-director Borza (Alba-Iulia), proprietarul Papiu (Alba-Iulia), Păr. Bărsan (Cricău), Păr. Hățiegan (Șăușa) și pe bătrânul profesor de cant de la Blaj, baciul Papiu, care cu glasul său frumos a ridicat în biserică inimele la ceriuri, iară la masă le-a

inveselit în frumoase cântece bătrânești, pe studentul Hățiegan (Cluj) și alții mulți pe cari nu i-am putut zări pe toți.

După prânz s'a ținut

Concertul teologilor din Blaj

pentru popor — la care a luat parte și I. P. S. Sa cu suita, pentruca să poată pleca încă cu ziua la Blaj — iar sara pentru oaspeții din depărtări.

Teologii din Blaj au fost foarte cu drag ascultați, mai cu samă că au cântat așa de frumos Imnul „Astrei” de fievartatul măiestru Murășanu, „La mijloc de codru des” — de Dumitrescu, In țara fagilor — de Porumbescu, Hora Daciei — de Bena și România — de Ștefănescu. Toate acestea sub conducerea Păr. profesor de muzică Eugen Hopârteanu. Dar a plăcut mult și declamarea teologului A. Caian, care a spus așa de bine frumoasa „Despărțire” de Eminescu, și a produs mult haz monologul Ahim filăru de P. Bănuțiu, predat de teologul Al. Pop.

Nu-i mirare deci, că frumoasele fete îi sorbeau, nu alta, pe chipșii tineri și abia apucară să se încingă în

horă,

care nu știu zău eu dacă s'o fi gătat până către dimineață, pentruca pe mine n-a voit să mă ia la joc chiar nime și prin urmare am plecat cam dăbălăzat, gândindu-mă la vremurile, când zău că și eu aveam trecere pe la cele fete cu obrăjorii rotunzei și cu buzele moi, și nici că mă uitam decât la cele mai frumoase. Bagsama de aceea m-au păcălit acuma așa de rău. Dar să le fie de bine!

Correspondent.

M. S. Regele în Banat.

La Arad.

Sâmbătă în 10 Noemvrie Maiestatea Sa Regele Ferdinand a fost primit la Arad cu pompă mare. In gară, la sosire, era lume peste lume, în frunte cu primarul orașului, care a salutat pe Maiestatea Sa în cuvinte pline de însuflețire și i-a înfățișat, după obiceiul strămoșesc, pâne și sare. Dela tren M. S. Regele cu întreagă suita sa de miniștrii și generali s'a dus la biserică, unde s'a făcut o slujbă dumnezească. Mai târziu s'a dat o masă mare, unde s'au rostit cuvântări pline de căldură fiască față de Suveran. Maiestatea Sa a spus, că a venit cu drag în marele oraș de graniță al țării, îl doare numai că M. Sa Regina fiind bolnavă n'a putut veni precum doria. După amiaz Regele a vizitat cetatea și Liceul „Moisă Nicoară”.

In Timișoara.

Dela Arad Maiestatea Sa a plecat la Timișoara unde primirea a fost și mai strălucită. Mii și mii de oameni din toate părțile Banatului au întâmpinat cu urale de bucurie pe Domnitorul țării. S'a ținut și aici la biserică românească o slujbă dumnezească, apoi Maiestatea Sa a luat parte la deschiderea sărbătorească a Politehnicului (școala cea mare de ingineri). Mai târziu poporul bănățean și-a arătat frumosul port și obiceiurile bătrânești într'o minunată defilare. S'au înfățișat la defilare și alte neamuri din Banat, afară de Unguri.

— **Stupii în primejdie.** In anul acesta le-a mers rău la stupi, așa glăsuiesc știrile din toate părțile Ardealului. Albinele au strâns puțină miere, care nu le ajunge să poată ierna. Stuparii trebuie să le hrănească din mână cu zahăr, altfel mulți stupi se vor prăpădi.

Ce mai e nou în politică.

Intre partide.

Treaba cu partidele merge tot mai pe ascuțiș. Partidul liberal, fiind în șea, vorbește de-a călare cu celealalte partide și caută să se lege tot mai tare de frâne. Insa țara nu se poate numi fericită, căci greutățile traiului sunt tot mai mari. De aceea cetățenii cari nu sunt în tabăra dlui Brătianu (și sunt mulți!) împreună cu cei ce nu se amestecă prea mult în apele politice, doresc o schimbare de guvern, că nădăjduiesc să poată fi mai ușor traiul și mai puțin apăsătoare năcazurile.

Multe glasuri,

ba pe zi ce merge tot mai multe, ieșite chiar dela oameni politici cu mare greutate de cuvânt, cer un guvern al tuturor partidelor, un fel de unire, de frăție spre binele țării. Și zic: țara e așa de înglodată în năcazuri încât n'o mai poate sălta un singur partid, ci toate la un loc, în bună înțelegere cinstită. Căci dacă e la cârmă un singur partid, atunci acela se îngrijește mai mult de sine și de oamenii săi, căpătându-i în toate chipurile, iar țara cealaltă merge grăpiș.

N'ar fi rău de bună seamă dacă s'ar putea unii din toate partidele toți cei cu durere de țară, ca să facă o cârmuire tare și trainică, căci altfel prea ne învenimăm și ne sfășiem. Până se va putea ajunge la o asemenea înfrățire, Maiestatea Sa Regele, după obiceiul său bun, chiamă la sine rând pe rând pe fruntașii partidelor ca să afle dela dâșii starea țării și durerile de cari se frământă ea. Șirul l-a început cu d. *Dr. Alexandru Vaida-Voevod* din Partidul Național cu care a stat mult de vorbă și l-a întrebat multe. Dl Vaida s'a întors dela Curte cu bune nădejdi de viitor. *Partidul Național* de altfel câștigă tot mai mulți luptători și în vechiul regat, unde ține adunări mari, ca cea dela *Buzău* unde d. Maniu a rostit o cuvântare puternică, în care spunea că țara are lipsă de un guvern care să făgăduiască mai puțin și se facă mai mult și care să respecte cu sfîntenie legile.

Clocotul din Germania.

Inainte de război vatra cu jăratec a Europei era Macedonia și țările învecinate. Acolo într'una forfoteau nemulțămirea omeștești și bubuiau puștile, ori sclipiau tăișurile baionetelor. Dela război încoace furnicarul neodihnit pare că s'a mutat în țara Neamțului. Germanii nu se mai ostoaie. Nu-i săptămână lăsată de Dumnezeu să nu se petreacă ceva nou în ținuturile germane. Ba își dau Nemții în petec cu Francezii, ba se răscoală din lipsă de hrană, ba se ciorovăiesc ei între ei, ba fac altă nefăcută. Curat impelițați. Europa se uită tot cu groază spre Germania, din care mocnește într'una fum gros, amenințător.

De curând, hangul îl poartă cei mai cizmoși dintre Germani, *bavarezii*. Bagsamă pe ei îi doare mai rău înfrângerea din marele război. De aceea dintre dâșii își ridică mai vijelios cerbicea *naționalistii germani*, cari doresc o cât mai grabnică întoarcere a mării și puterii de demult, când se cutremura lumea toată de tropotul cizmelor nemțești.

Ludendorf.

Conduși de asemenea dorințe, s'au ridicat în Bavaria nește revoluționari îndrăzneți, cari au făcut planul să răstoarne guvernul prea mulcom din Berlin și să dea țara nemțească iarăș pe mâna lui *Ludendorf*, îndărjitul general din vremea războiului. Acesta ar fi avut menirea să se pună în fruntea unei oștiri, cu care să strice contractele de pace și să cumpănească puterea lumii spre Germani. In orașul München s'a și adunat un fel de armată, ba s'a și făcut un guvern de război și a fost scos din odihna lui silită, nelmbănzitul *Ludendorf* și numit general în fruntea oastei. Gata-gata să se înceapă iarăș răsbeul, mai întâi în Germania, apoi de-ar fi ieșit bine acolo, în Europa toată. Că tot într'acolo se trudesesc Nemții: să învâluie lumea din nou în flăcări, că apoi, în marea învâlmășeală, să poată ei pescui în turbure.

Norocul a fost numai că guvernul din Berlin, imboldit în coaste de Francezi și Engiezi, a trimis trupe în Bavaria și pe *Ludendorf* l-au turnat la gherlă, iar ceialalți revoluționari au luat-o la sănătoasa, de par'că i-a înghițit pământul...! Așa că mișcarea *Bavarezilor* a dat faliment și Europa n'a luat foc nici de astă dată. Altfel te miri ce mai ieșia din răcăduiala cea nouă a lui *Ludendorf* și a tovarășilor săi.

Hop și Ungurii!

Revoluționarii bavarezi s'au gândit de parte încă îndată la început. Ei au căutat să aibă tovarăși de izbândă în planurile ce aveau. Și unde i-au căutat? La drăguții de Unguri ai lui *Horthy*! Câțiva oameni de-ai lor dela München au coborît la Budapesta și au făcut acolo legătură cu nește ungurași, zicând: stați alături de noi, dați-ne voi hrană, bucate pentru oști și de vom izbândi, ieșim cu câștig și voi și noi!

Au dat însă greș când ș'au ales oamenii la Budapesta, căci n-au găsit decât un deputat cu prea puțină trecere, care a fost descoperit repede cu planurile lui. Guvernul unguresc, de teama *Marilor Puteri*, a dat de grabă poruncă de arestare în potriua deputatului *Ulain*, așa că s'a mântuit foarte repede și răscoala ungurescă. Nici nu se începuse și a fost și sugrumată încă în fașă. »*Barbarezii*» n'au avut noroc cu Ungurii nici de data asta, mai ales că ei înșiși au înghițit mătura...

Un mare binefăcător al bisericii.

Aflăm cu bucurie, că cu ocaziunea întroducerii în parohia Cut a Păr. Iosif Căteanu, făcută Duminecă în 4 Noemvrie, Dl Albini din Zlatna, născut în parohia Cut, a dăruit pe seama acelei biserici suma de 100.000 zi: una sută mii de lei.

Ce să mai aducem laudă unui așa binefăcător mare? Fapta vorbește dela sine. Tot ce mă îndeamnă să o însemnăm este, că și în lumea atât de stricată de astăzi se mai află oameni, cari știu să jertfească, și încncă dir greu, pentru preamărirea lui Dumnezeu. Bunul Dumnezeu să-i răsplătească înmiit pe pământ, dar mai cu seamă în ceriuri, iară noi cu toții pentru urmarea și din partea altora a astorfel de pilde, Domnului să ne rugăm!

Iubiți cetitori! Ne apropiem de sfârșitul anului. Nu uitați să plătiți restanțele de abonament!

Grăunțe sufletești.

Vine Biblia!

— Dela noi atârână, să vină oât mai iute. —

In numărul trecut am făgăduit, că vom scrie și amănunte despre știrea cea mai nouă ce am primit, că adevărat vine Biblia. Am făgăduit cu atât mai vârtos, pentru că știm ce va să zică a nu avea Biblia, a nu ceti Sfânta Scriptură.

La anul 1795 un învățat călugăr dela Blaj, Samoilă Clain, a tipărit cu litere slavonești, că pe atunci așa era moda, cea dintâi Biblie românească într'adevăr bună și pe înțelesul tuturor. Biblia aceasta s'a trecut toată și astăzi nu mai află din ea, nici pe bani scumpi, un singur exemplar. Ar ceti-o oamenii, dar mai cu samă preoții, foarte cu drag și acuma, dar n'o găsec. Sunt nu-i vorbă Biblii românești, ma tipărită la Sibiu, cu binecuvântarea mitropolitului Șeguna, care este lucrată după Biblia ui Clain, cu toate că nici nu-l amintește; este poi alta a sfântului Sinod, tipărită la București, și mai multe altele, scoase de așanumita societate britanică, pe cari le folosesc pocăiții. Toate acestea însă au anumite greșeli și mai u o mare scădere, că adevărat n'au nici o tălăcire a cuvintelor și vorbelor grele de înțeles, și astfel, după învățătura bisericii noastre, u se pot da în mâna mirenilor. Sfânta Scriptură este cuvântul lui Dumnezeu, și prin urmare biserica poartă mare răspundere, ca acest cuvânt să fie tipărit fără greșeli și să nu poată răstălmăcit, cum o fac aceasta mai cu seamă ocăiții.

„Unirea Poporului“ de mult tot cere să se tipărească odată Sfânta Scriptură și de ceea se bucură acuma foarte mult, când poate să vestească mai întâi, că Biblia se va tipări curând. Și e mare bucuria aceasta pentru fiii credincioși ai bisericii noastre, pentru că acuma vor avea și ei pânea vieții, vor avea de unde culege mângâiere și îmbărbătare suferințele și năcazurile lor.

Preaveneratul Consistor Mitropolitan dela Blaj s'a învoit ca Păr. canonic Dr. Ioan Bălan, care de mult tot lucră la traducerea Sfintei Scripturi a Noului Testament să și-o poată tipări, cu binecuvântare arhierescă și cu tălăcirea locurilor greu de înțeles.

Urmează însă acuma întrebarea, ce e de făcut, ca Sfânta Scriptură să nu fie prea scumpă? S'a făcut adevărat socoata, că, tipărită în mii de exemplare, Sfânta Scriptură a Noului Testament, pe lângă scumpetea de astăzi a hârtiei și a tiparului, ar costa nu mai puțin de 50 de lei exemplarul. De scumpă n'ar fi ea ea scumpă, pentru că astăzi și cea mai ieftină carte de școală costă 20—25 de lei, iară ele chiar 60—100. Țăranul nostru însă cu greu se hotărăște, să dea atâția bani pentru o singură carte, când Scripturile pocăiților le poate cumpăra cu 5—10 lei.

Deci ce e de făcut? Lucrul e foarte simplu. Să găsim pe toți acei cărturari și țărani, cari au agoste de cuvântul lui Dumnezeu și de Biblică, să vină într'ajutorul acestui lucru minnat și să cinstească, fiecare cât va putea, pentru tipărirea Bibliei. Cu cât vor cinsti mai mult, cu atâta Sfânta Scriptură va fi mai ieftină. Mai mare bine și de Dumnezeu mai binecuvântată pomană nimenea nu poate să facă, decât să înlesnească intrarea cuvântului lui Dumnezeu în fiecare casă creștinească. Iară preoții și țărani să îndemne pe fiecare creștin, să-și cumpere Biblia, și să scrie Păr.-lui canonic Bălan, unde de câte exemplare e de lipsă în fiecare loc. Cu cât își vor da obolul mai mulți, și cu cât vor cumpăra-o mai mulți, Sfânta Scriptură va fi mai ieftină și se va tipări pe hârtie

mai bună și cu tipar mai mare și mai cetet. Pe lucru deci preoți și dascăli, cărturari și țărani, bătrâni și tineri! Dela dragostea și însuflețirea voastră atârână tipărirea cât mai iute și cât mai frumoasă a Sfintei Scripturi. Noi primim bucuroși banii și-i predăm apoi celor în drept, mai bine e însă dacă obolul se trimite pe adresa „Administrația Centrală Capitală în Blaj“, iar pe cotorul mandatului să se scrie: „Pentru tipărirea Sf. Scripturi“.

Vești bune din America

— Ni-le aduce însuș Preasfințitul Alexandru episcopul Lugojului. —

Am arătat la vremea sa, că Preasfințitul Dr. Alexandru Nicolescu al Lugojului a plecat la America, pentru că să viziteze pe credincioșii uniți, duși peste țări și mări și trecuți peste apa cea mare.

Întâlnind pe Preasfințitul la Teiuș, unde-și vizita neamurile, după ce sosise acasă abia Duminecă în 4 Noemvrie din lunga sa călătorie, l-am rugat, să ne spună pentru cetitorii „Unirii Poporului“, ce părere și-a câștigat despre frații noștri îndepărtați.

Preasfințitul ni-a povestit cu tot dragul, că a văzut multe lucruri frumoase și bune la frații noștri instrăinați. I-a vizitat pe toți, a cercetat toate bisericile, toți preoții, a slujit la fiecare biserică, a sfințit trei biserici și a condus ca prezident societatea Românilor uniți din America. Credincioșii uniți l-au primit pretutindenea cu lacrimi de bucurie în ochi și nu știau să creadă ori nu ochilor cari le spuneau că acesta este cel dintâi vlădică românesc, care a pus piciorul pe instrăinatele plaiuri ale Americii.

Dar nu numai credincioșii uniți ci și străinii l-au primit foarte bine și tot mereu l-au prins gazetarii americani, să le spună câte ceva despre țara noastră. Preasfințitul, care vorbește englezește ca un angliuș, le-a arătat scopul venirii sale în America și le-a spus atâtea lucruri frumoase despre România. Iară în ziua următoare gazetele englezești scriau articoli lungi despre Românii din America.

Românii cari au rămas în America sunt harnici, bine văzuți și îmbrățișați de englezi, au biserici și case parohiale pretutindeni, societăți (tovărășii) înfloritoare, câteva gazete românești, școli cu învățatori, dar nu mai câștigă ca pe vremea războiului, pentru că multe fabrici nu mai au de lucru. Românii uniți au preoți buni și cu frica lui Dumnezeu, cari își împlinesc datorințele foarte bine. De aceea uniții sunt și mai închegați și mai bine organizați, ceea ce i-a umplut inima de bucurie. Preasfințitul a călătorit din oraș în oraș și n-a lăsat nici o singură așezare românească mai de dai Doamne fără de a ținea vorbiri și fără de a mângâia pe credincioși. La despărțire l-au petrecut la gară mii de credincioși, era o mare de capete cu ochii umezi, că se despărțesc de bunul arhieru. Căci Dumnezeu știe, când se va mai afla vre-un arhieru, care să poată face acest drum obositor și greu.

— **Marea explozie de la București.** Vineri, în 9 Noemvrie, din neașteptare de samă a unui lucrător s'a produs o mare explozie la București la fortul Domnești. Mai multe lăzi cu dinamită au luat foc și au explodat. Până acuma au murit 10 lucrători și mai sunt 29 răniți. Explozia, după care au urmat încă două, a fost atât de puternică, încât s'au dărâmat câteva case și s'au spart multe ferești, atât în Capitală cât și în satele din jur. Cele din urmă vești ne spun, că au explodat 60 vagoane de dinamită.

Știrile săptămânei.

Să nu uite iubiiții noștri cetitori că față de începutul anului abonamentul s'a ridicat cu 10 lei. Cine nu i-a trimis încă, e rugat să nu-i mai amâne!

Pentru luminarea poporului. Prea Onor. Sfinția Sa Păr. Romul Stoica protopop în Vărădia din Banat a dăruit pentru fondul de susținere al gazetei noastre 50 lei. Călduroase mulțămiri.

— **Târgurile.** 19 Noemvrie 1923: Apoldul mare, Frata, Hărășcrac, Vințul de sus. 20 Căpâlnaș, Ibașfalău. 31 Bistrița, Guruslău, Lipova. 23 Jimborul mare. 24 Deta. 25 Cucui, Ditro, Gârcei, Gialacuta, Huedin, Saschiș, Vințul de jos.

— **So împuținează numărul studenților.** Redeschizându-se universitatea din Iași, s'a văzut, că anul acesta numărul studenților a scăzut pe neașteptate; sunt numai a treia parte câți erau anul trecut. Și anume: până când anul trecut s'au înscris 1603 studenți, anul acesta nu sunt numai 524, așadară cu 1078 mai puțini decât anul trecut.

Cauza este traiul greu de astăzi al cărturarilor. Nu se plătește adevărat să învețe cineva 16 ani cu mari cheltuieli, pentru că la urmă să trăiască cu mult mai rău decât unul care n'a învățat decât 4—8 ani. De altfel acelaș lucru se vede pretutindeni, în toata țările Europei. Oamenii mai bucuroși se fac meseriași și neguțători, pentru că au câștig cu mult mai bun decât domniile cei învățați.

— **Cum se plătesc vitele.** La Arad s'au vândut de curând: părechea de boi cu 16 mii lei; o vacă cu vițel între 6—8000 lei; bou gras 15 lei chilogramul viu; porci grași 40 lei chilogramul pe picioare; un purcel 600 lei; oaia 400 lei; cal de povară 4—6000 lei; cai de paradă 12 mii lei, unul.

Pentru ce se scumpește leul. De câteva zile leul nostru s'a ridicat dela 7 lei 60 bani francezi la 8'75, așadară aproape cu un ban francez. Lumea întreabă mirată, ce poate fi cauza. Unii spun, că s'a ridicat fiindcă guvernul nostru a încercat să capete un împrumut francez, care i-s'ar fi făgăduit. Dară alta este cauza. Iaponia lucră din răspuțeri pentru rezidirea orașelor dărâmate de marele cutrămur. La aceasta îi trebuiesc lemne foarte multe. Iară lemne în întreagă Europa nu se găsec decât la noi. Iaponzii deci s'au apucat să cumpere lei românești în toate orașele mari ale lumii. Lei românești fiind căutați, prețul lor s'a urcat. Asta-i explicarea.

Se întorc nemeșii ardeleni din Ungaria. De câteva vreme prin orașele mărginașe cu Ungaria nu mai poți străbate străzile fără de a întâlni sute de expatriați (nemeși cari au cerut să li-se dea voie să trăiască în Ungaria) unguri și șvabi. Aceștia însă nu vin de flori de cuc la noi, nici pentru că n-ar avea cu ce trăi în Ungaria, ci pentru că au de gând să spioneze și să ațâțe pe frații lor unguri împotriva noastră. Rau face așadară siguranța noastră că-i lasă să stea prea mult pe la noi și să turbure spiritele și altfel destul de dușmane nouă.

— **Prețurile la Arad.** Găina s'a plătit cu 40 lei, părechea de pui 60 lei, rață slabă 160 lei, găscă grasă 240 lei. Laptele 6 lei litru (preț maximat); în piață 7 lei. Carnea de vită 29 lei chilogramul, carnea de oaie 16 lei; untura 62 lei. Un ou 2 lei.

— **Hârții rele.** La Oradea mare au început să se arete hârții false de câte *una mie* lei. Ele sunt bine făcute, numai cât sunt mai albe decât cele adevărate și semnul de apă, care se vede la hârțiile bune în colțurile de deasupra și la mijloc, e așa de slab, încât abia se zărește. Acestea bancnote mincinoase vin de peste graniță. Se spune, că nește hoți ar fi furat, chiar dela fabrica unde se tipăresc banii românești, formele cu cari le falsifică. Să fim deci băgători de seamă când primim hârții de câte-o mie.

— **La Târgul de toamnă din Teiuș** grăul s'a plătit cu 450—500 lei maza, cucuruzul 450 lei. Un car de fân 800—1200 lei. O găină 40 lei, puii de găină 40—50 lei părechea. O rață grasă 100—120 lei, găscă îndesată 200 lei. Laptele 4 lei litrul. Un ou 1 leu 50 bani.

— **Porumbul a rodit slab.** În județul *Alba de jos* roada de porumb (cucuruz) a fost slabă în anul acesta. De vină a fost seceta. Abia prin locurile apătoase a mai ieșit ceva. Incolo mai mult cotoare, iar legături și grăunțe foarte puține au fost. Județul va trebui să-și implinească lipsurile din alte ținuturi.

— **Ochii și copiii.** S'a întâmplat într'un sat de pe Someș, că o copilă de 3 ani ieșise la poartă împreună cu alți prichiadei de seama ei tocmai în vremea când venea ciurda dela pășune. Un bou a dat peste copilă și călcându-o i-a rupt coastele. Impotriva părinților s'a pornit cercetare pentru negrijă. Biata nenorocită e în doaga morții la spitalul din Cluj.

— **Mai de mult barbierii erau doctori.** Nici nu-i multă vreme de când barbierii scoteau măselele betege. Dar înainte cu o sută de ani maistorii briciurilor erau doctori în toată legea. Ei vindeau mai ales rănile și scrintiturile. O însemnare veche spune, că un „nemeș“ ardelenesc cu dare de mână a plătit unui barbier din Sighișoara 500 zloți (florini) pentru că i-a lecut un braț rupt. Și cinci sute de zloți erau atunci bani foarte mulți!

— † **Rudolf Rițiu.** Sâmbătă în 9 Noembrie a murit la Blaj de apărindere de plămâni viceprimarul și primarul substituit al orașului Blaj, Rudolf Rițiu, în vârstă de 75 ani.

Răposatul în Domnul a fost un om, care din simplu poștar al orașului, prin sârguința și hârnicia sa, a ajuns să fie cel dintâiu cetățean al Blajului și chiar primar substituit al orașului.

Inmormântarea i-s'a făcut Duminecă cu mare pompă, însoțindu-l la groapă aproape toți locuitorii Blajului. În veci pomenirea lui!

† **Păr. Teodor Domșa.** În ziua de 6 Noembrie a adormit în Domnul, fără chin și fără de a fi bolnav, preotul și parohul gr.-cat. al Penticului din județul Cojocnei, în anul al 74-lea al vieții și în al 45-lea al preoției sale.

Răposatul în Domnul a fost tatăl cunoscutului profesor dela Blaj și pictor bisericesc Flaviu C. Domșa și a preotului gr.-cat. din Sâmbotelec, Păr. Petru Domșa.

Facă-i Dumnezeu parte cu drepti!

Cărți nouă.

A apărut în editura „Cartea românească“:

• *Albinele, un izvor de bogăție* de D. I. Stamatelache. Biblioteca agricolă populară Nr. 12. Prețul Lei 4.

• *Mana și fâinarea vîilor* de Wilhelm Knechtel, inginer agricol. Biblioteca agricolă populară Nr. 13. Prețul Lei 4.

• *Calul.* Rasele și îmbunătățirea lor, de Dr.

P. Popescu-Doia, inspector zootehnic. Biblioteca agricolă populară Nr. 14. Prețul Lei 6.

• *Șoarecii de câmp* de A. D. Carabella, inginer agricol. Biblioteca agricolă populară Nr. 15. Prețul Lei 4.

De vânzare la principalele librării din țară.

DE-ALE PLUGARIEI

Arături de toamnă.

Demult n'am mai avut o toamnă așa de frumoasă, și potrivită pentru lucrarea pământului, cum este cea de acum, — și cu toate acestea, cât străbate trenul o zi întreagă abia zărești ici colo o brazdă de arătură, deși dintre toate cea mai bună este arătura de toamnă. — Pentru ce? Știm cu toții ce secetă strașnică am suferit o vară întreagă, și vedem și azi că abia avem câte o rouă cernută ca prin sătă, care abea umezește pământul cât e un lat de palmă. Prin arătura de toamnă întorcem pământul cât putem de afund, — în unele țări străine toamna se ară pământul de un cot de afund. Umezeala iernii pătrunde bine în arătura de toamnă și când vine înghețul, pământul arat îngheață bine. Șoarecii și alți răufăcători de felul lor, cari au rămas până aci ne omorâți de ger, îngheață și ei și se nimicesc. Hrana pământului este tescută în petricelele din pământ și în bulgării vârtoși de lut. Prin faptul că pământul îngheață și primăvara se desgheață și se mărunțește în milioane de particule mărunte de țărăni, hrana devine liberă (mai slobodă) și când, după în-sămânțare, răsar primăvara sămânăturile noastre, — ele așa fragede cum le știm că sunt, de obicei cu rădăcini subțiri, găsind hrana gătită, o înghit cu lăcomie, și se fac frumoase, cresc repede și se desvoaltă, fac roada mai curând, se coc mai de grabă și mai bine, spre bucuria și mângâierea celor cari au făcut în toamnă arături bune.

G. Chelemen.

Poșta gazetei.

Onor. Emil Sas, preot, Ramna. — Aveți o restanță de 29 lei pe anul curgător, iar Gaspar Vasile, restanță de 10 Lei până la 31 Decembrie 1923.

Nr. 383—1923.

Anunț de licitație.

Fiindcă Veneratul Conzistor a anulat licitația publică cu termenul de 30 Sept. 1923, subsemnata Administrație pentru vinderea caselor din Făgăraș (str. Brancoveanu) ale orfelinatului gr.-cat. din Blaj, publică licitație nouă, cu oferte închise. Oferta de bază (prețul de strigare) este 175,000 Lei, dela care în sus se vor face noi oferte. Pentru admitere la licitație, concurenții vor depune 10 % vadiu la »Furnica« în Făgăraș, sau la »Patria« în Blaj.

Ofertele și dovada despre vadiul de pus se vor înainta Administrației centr. capit. în Blaj, până la 20 Noembrie 1923 inclusiv. Vener. Conzistor își rezervă dreptul de aprobare a licitației și de acceptare a ori căreia dintre oferte, și întrucât rezultatul nu ar fi mulțumitor, chiar de a nu accepta pe nici una.

(89) 1—1

Blaj, 10 Octomvrie 1923.

Administr. centr. capitulară.

Casă de vânzare.

Casa din Blaj, Str. Simion Bărnuțiu nr. 109, cu intravilan de peste o jumătate jug. se vinde din mână liberă. Informații la

(90) 1—3 Redacția „Unirea Poporului“.

O domnișoară serioasă și cu scri-soare bună se pri-mește pentru lucru de cancelarie la administrația „UNIRII POPORULUI“. Intrarea la 1 Decembrie 1923.

Redactor responsabil IULIU MAIOR.

Frați săteni, foaia voastră e

„UNIREA POPORULUI“

BANCA CENTRALA

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERȚ S. A. IN CLUJ.

Capital: Lei 50.000.000 — 18.000.000 — Lei Rezerve.

Depuneri pe libel Lei 25.000.000 — în trei ani!

Banca Centrală, Filiala—Alba-Iulia,
Banca Centrală, Filiala—Arad,
Banca Centrală, Filiala—Bistrița,
Banca Centrală, Filiala—Hateg
Banca Centrală, Filiala—Oradea-mare,
Banca Centrală, Filiala—Sibiu,
Banca Centrală, Filiala—Turda,

primese și fructifică totdeauna mai favorabil

DEPUNERILE

pe LIBEL și în CONT-CURRENT

și plătesc darea câtră stat din al său.

Depunerile la vedere le fructifică cu 5 1/2 % netto.

Depunerile pe termen fix de 1/2 an cu 6 % — 7 % netto.

Depunerile pe timp mai lung și în sume mai mari, apoi fonduri comunale, bisericești, școlare, etc., fructifică în condițiuni speciale.

Adresați-Vă la BANCA CENTRALĂ, SECȚIA AMERICANĂ, în Cluj și la Filialele sale cu: Dollari, cecuri, drafturi și cu asigurate americane.

Serviciu prompt și culant. — Corespondență în toate limbile.

Cumpărați acțiunile dela Banca Centrală din Cluj.

(90) 5—6